

Crna Gora

Ministarstvo pravde

**Informacija o osnivanju i radu Specijalne zdravstvene ustanove izgrađene u okviru
kompleksa Uprave za izvršenje krivičnih sankcija u Spužu**

Decembar 2024. godine

U okviru projekta EU "Poboljšanje pristupa pravdi i temeljnih prava" — projekat izgradnje četiri nova objekta među kojima i Specijalna zdravstvena ustanova realizuje se kroz sredstva finansiranja od strane Evropske unije kroz IPA fondove u iznosu od 4.378.311,00 eura, a dijelom iz kapitalnog budžeta Crne Gore, odnosno 9.431.660,09 eura, što ukupno iznosi preko 13.809.971,09 eura.

Dana 07.03.2023. godine, polaganjem kamena temeljca, ozvaničen je početak izgradnje četiri nova objekta u kompleksu UIKS-a, specijalne zdravstvene ustanove, multifunkcionalnog objekta, otvorenog zatvora i prijavnice, a rok za izvođenje radova je 24 mjeseca od dana izdavanja naloga za početak istih.

Izvođač radova je firma IGP "FIDIA" d.o.o. iz Podgorice dok nadzor nad dinamikom izvođenja radova vrši turska firma "Tumas".

U odnosu na infrastrukturnu zahtjevnost Specijalne zdravstvene ustanove, ističemo da se radi o objektu zatvorenog tipa za izvršenje mjera bezbjednosti obavezno psihijatrijsko liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi, obavezno liječenje narkomana i alkoholičara, kao i liječenje lica u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija, koja imaju akutno prihičko oboljenje ili zdravstvene probleme koje iziskuju potrebu za stacionarnim bolničkim liječenjem, a što prevazilazi liječenja u ambulantama organizacione jedinice Uprave za izvršenje krivičnih sankcija.

Na ovaj način, rasteretiće se kapaciteti u Specijalnoj bolnici u Kotoru i poboljšati uslovi liječenja, ali i ostvarivanja osnovnih ljudskih prava. Ostvarivanjem ovog kapitalnog projekta adresiraju se brojne preporuke relevantnih komiteta UN i SE u pogledu primjene standarda i dobre prakse sa aspekta uslova u zatvorima.

Na objektu Specijalne zdravstvene ustanove završeni su svi grubi radovi (armiranobetonski, zidarski), te krovna konstrukcija, fasadna bravarija, demit fasada, keramika, grubi radovi na elektro i vodovodno kanalizacionoj instalaciji. Trenutno se privode kraju radovi na unutrašnjosti, molersko-farbarski radovi, unutrašnja bravarija. Nakon toga preostaju PVC podovi, montaža opreme i namještaja. U prostoriji za posebne sadržaje (sportski teren) završeni su grubi radovi. U odnosu na uređenje terena oko objekta pri kraju je polaganje svih instalacija kako bi se do kraja godine pripremile sve ulice za asfaltiranje.

Shodno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti specijalna bolnica je zdravstvena ustanova koja obavlja dijagnostiku, liječenje, medicinsku rehabilitaciju i zdravstvenu njegu za određene vrste bolesti. Specijalna bolnica mora da raspolaže odgovarajućim posteljnim fondom prema svojoj namjeni.

Specijalna bolnica za liječenje akutnih bolesti u oblasti za koju je osnovana i koja ima određeni broj bolesničkih postelja mora da ispunjava uslove u pogledu kadra koji su propisani za odgovarajuću djelatnost opšte bolnice u oblasti psihijatrije i to doktor medicine specijalista iz psihijatrije ili neuropsihijatrije i odgovarajući srednji i viši kadar.

U odnosu na potrebu Uprave za izvršenje krivičnih sankcija da se u budućoj specijalnoj zdravstvenoj ustanovi vrši pregled i tretman zatvorenika koji imaju akutne psihijatrijske probleme treba uzeti u obzir i standarde koje treba ispuniti, a koji su važeći za Centre za mentalno zdravlje koji funkcionišu u okviru primarne zdravstvene zaštite.

U skladu sa Pravilnikom o bližim uslovima u pogledu standarda, normativa i načina ostvarivanja primarne zdravstvene zaštite preko izabranog tima doktora ili izabranog doktora propisani su sledeći uslovi:

OPREMA:

Ordinacija psihijatra: radni sto i stolica za psihijatra, okrugla stolica za pacijenta, okrugla stolica za pratioca, ležaj za pregled pacijenata, stetoskop, aparat za mjerenje krvnog pritiska, neurološki čekić, lampa za pregled, računar, telefon, umivaonik sa toplom i hladnom vodom, tečni sapun, jednokratni papirni brisači, paravan, korpa za otpatke.

Prostorija psihologa: radni sto i stolica za psihologa, okrugla stolica za pacijenta, okrugla stolica za pratioca i odgovarajuća oprema.

Prostorija socijalnog radnika: radni sto i stolica za socijalnog radnika, okrugla stolica za pacijenta, okrugla stolica za pratioca i odgovarajuća oprema.

Prostorija za individualnu terapiju: radni sto i stolica za psihologa i socijalnog radnika, okrugla stolica za pacijenta, okrugla stolica za pratioca, psihodijagnostički materijal (psihološki testovi), računar, telefon, umivaonik sa toplom i hladnom vodom, tečni sapun, jednokratni papirni brisači, plastična korpa za otpatke.

Prostorija za grupnu terapiju i radionice: stolovi, stolice, tabla, računar, tv, video, dvd, video bim projektor.

KADAR:

Doktor medicine specijalista psihijatar, psiholog, socijalni radnik, medicinske sestre, odnosno medicinski tehničari edukovani za rad u primarnoj zdravstvenoj zaštiti i radnici koji nijesu medicinske struke.

Zbog složenosti problema vezanog za kadar i opremu buduće Specijalne bolnice, na zahtjev Ministarstva pravde, Ministarstvo zdravlja aktom broj: 1-040123-4567/3 od 25.04.2024. godine, saglasilo se sa Ministarstvom pravde da se radi o infrastrukturnom projektu koji je od državnog značaja i da je neophodan multiresorni pristup, te da će razmotriti pitanje kadra odgovarajućeg profila obrazovanja i nivoa kvalifikacije obrazovanja, kao i obezbjeđenje dovoljnog broja kadrova, a po okončanju navedenog infrastrukturnog projekta.

Uprava za izvršenje krivičnih sankcija je rješenjem U-KD-br.771/24 od 17.10.2024. godine formirala radnu grupu za izradu Prijedloga Pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta u Specijalnoj zdravstvenoj ustanovi, u kojoj će pored predstavnika Uprave za izvršenje krivičnih sankcija i Ministarstva pravde uzeti učešće i predstavnica Ministarstva zdravlja, te predstavnik Specijalne bolnice za psihijatriju "Dobrota" u Kotoru, kao i predstavnica Institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda.

Uprava za izvršenje krivičnih sankcija u kontinuitetu ima problem da motiviše i zaposli zdravstveni kadar, a posebno kod činjenice da isti nijesu radnopravno vezani za zdravstvenu ustanovu već za Upravu za izvršenje krivičnih sankcija, a samim tim nemaju ista prava i mogućnosti kao zdravstveni kadar zaposlen u drugim zdravstvenim ustanovama. U više navrata date su preporuke kako Komesara UN-a za prevenciju torture, tako i Evropskog komiteta za borbu protiv

torture o pristrasnosti medicinskog osoblja i sugerisano je kako da se izbjegnu ovakve situacije. Iste preporuke je dao i Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

Akcentuje se državni značaj projekta izgradnje Specijalne zdravstvene ustanove u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija, pa je neophodno definisati obaveze kako Uprave za izvršenje krivičnih sankcija i Ministarstva pravde s jedne strane, tako i Ministarstva zdravlja s druge strane, a vezano za organizaciju, upravljanje i način rada zdravstvene ustanove za izvršenje mjera bezbjednosti obavezno psihijatrijsko liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi, obavezno liječenje alkoholičara i obavezno liječenje narkomana, kao i za liječenje akutnih psihijatrijskih stanja lica lišenih slobode. Potrebno je definisati da zdravstveni kadar u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija bude radnopravno vezan za zdravstvenu ustanovu, a ne za Upravu za izvršenje krivičnih sankcija, kako bi imali ista prava i mogućnosti kao zdravstveni kadar zaposlen u drugim zdravstvenim ustanovama (između ostalog stručno usavršavanje zdravstvenih radnika i zdravstvenih saradnika, zaradu...), a sa druge strane i kako bi se omogućilo da se na jednostavniji način obezbijedi kadar za nesmetano funkcionisanje zdravstvene ustanove u Upravi.

Obaveza da zatvorska bolnica bude dio javnog zdravstvenog sistema označava potrebu da se zdravstvena zaštita zatvorenika integriše u širi okvir zdravstvenog sistema države, prvenstveno jer zatvorenici imaju pravo na zdravstvenu zaštitu koja je jednaka onoj kojoj pruža javni zdravstveni sistem za sve građane. Neadekvatna zdravstvena zaštita predstavlja kršenje njihovih ljudskih prava. Kada su zatvorske bolnice dio javnog zdravstvenog sistema, postoji mogućnost bolje edukacije i obučenosti osoblja, bolje opreme i povezanosti sa drugim opštim i specijalnim bolnicama, što omogućava bržu i kvalitetniju medicinsku pomoć i zdravstvenu zaštitu.